

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
Istov. peči-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
g. Pri večjem g.
naročilu opust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedelika in
dneva po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnništvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 v Celovcu
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za Insejate, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Zmagoviti Stalin

Politika ruskih sovjetov je po svojih metodah danes popolnoma identična s politiko katehorične moderne buržuazne države. Časi, ko so ideje navduševale množico, so minili; tudi nove ideje se ne porajajo — in če se katera, se zadušijo, ker je nevarna. Sicer pa na Ruskem ni nobenih idej razen boljševiških in jih tudi ne sme biti. Dela se navadna praktična politika, kakor jo zahtevajo potrebe dneva, po starem kolovozu ljeninizma, kateri se razlaga in izvaja, kakor pač velevajo zahteve danega momenta.

Za tako politiko pa je današnji diktator Rusije, generalni tajnik ruske komunistične stranke, Stalin, kakor ustvarjen. Njegova vlada je osebna diktatura v »diktaturi proletarijata«, diktatura spretnega, energičnega in za vse pripravljene človeka, ki ga nobena ideja ne ovira, da ne bi delal tiste politike, ki je v izvestnem momentu in položaju najbolj oportuna. Naj bo ta politika še tako kompromisna, Stalin jo zna ovenčati s kakšnim Ljeningovim citatom in množico, ki je v Rusiji prav takšna kakor povsod drugod na svetu, je zadovoljna ali pa se vsaj dela, da je. Kajti puntati se, je v boljševiški Rusiji enako nevarno ko v fašistični Italiji; Stalinov strankarskotehnični aparat funkcionira še bolj točno in neizprosno ko prosluli tajnostni consiglio dei dieci v stari beneški republikli. V današnji komunistični stranki Rusije je edini bog disciplina; samostojno sme misliti samo Stalin in njegov najbližji krog, in kar ti proglasijo za resnično in potrebno, to se ubije po strankinih tajnikih na tisočih in tisočih strankarskih shodih do zadnje vasi pristašem v glavo kot nepogrešna in absolutno pokorščino zahtevajoča dogma.

Najgloblji vzrok, zakaj je tako, leži v dejstvu, da je ruska boljševiška stranka danes idejno usahla in poplivelala. Notranja idejna vez je zrahljana; notni ljeninski evangelij se je razbil v tisočih in tisočih glavah v ravno toliko struj in nazorov. Železna diktatura praktično mislečega človeka je zato nujno potrebna in stranko žene na gon samohranitve, da se njegovemu diktatu pokori brez ugovora. To tembolj, ker zunanje politični in gospodarski položaj Rusije danes ni posebno rožnat. V zunanem oziru je Rusija slejkoprej osamljena; v gospodarskem krvavo rabi inozemskih kapitalov, ki pa ji niso na razpolago, kolikor jih ji je treba. Voditi v takih razmerah kolikor toliko srečno državno krmilo, ni stvar vsakega in bilo bi gotovo katastrofalno državo in stranko voditi v takem času od spodaj navzgor, kakor zahteva opozicija.

Potem ko se je Stalin na najenergičnejši način odkrižal Trockega, kar gotovo ni bila lahka stvar, se je namesto levičarske opozicije oglašila desničarska. Vodijo jo predsednik sveta ljudskih komisarjev — torej formalni šef vlade — Rykov, vodja ruskih strokovnih organizacij Tomski, in ideolog ruskega komunizma, Buharin, ki je do danes nesporno veljal za nezmotljivega v razlaganju in apliciranju ljeninizma, oziroma edino pravega marksizma sploh. Desničarska opozicija se vjema z bivšo levičarsko Trockega v tem, da je proti Stalinovi diktaturi, da zahteva demokratizacijo vladnega in strankinega aparata in režim »od zdolaj navzgor«. Vendar pa vsak ve, da so to le sredstva v boju zoper obstoječo smer politike in njene nositelje, kajti če bi bil zmagal bodisi Trocki, ali če bi zdaj zmagal Buharin, bi ne bili nič manjši »teroristi« kot je Stalin. Demokratizem od zdolaj navzgor je sploh povsod nehal, naj si bo že v Rusiji ali v Ameriki. Desničarska opozicija v stvari sami oponira kurzu, ki ga je Stalin v zadnjem času ubral: pospešenju industrializacije in socializacije dežele, kar smatra Buharin za nevarno z ozirom na konservativni kmetijski element. On meni, da bo današnji zamotani položaj v Evropi kmalu privedel do svetovne vojne, v tem slučaju pa mora ostati Rusija enotna. Stalinova najnovejša pospešena socializacija dežele, agrarne produkcije in lastnine pa bi vrgla v kmetstvo množico seme najostrejšega razrednega razdora. Z Buharinom je potegnili Tomski zato, ker se od svoje strani spet boji, da ne bi pospešena industrializacija zahtevala prevelikih žrtev od delavstva, ki bi ga država, edini delodajavec, eksploatirala, da se gospodarstvo povzdigne brez inozemskega posojila, ki ga Rusija za nobeno ceno ne dobi. Zahteval je tudi večjo samostojnost strokovnih organizacij napram državi-delodajavcu, da morejo varovati svoje interese. Pridružil se jima je Rykov.

Zakon o nedržavnih cestah

Za nedržavne ceste načelo samouprave -- Cestni odbori ostanejo

Belgrad, 26. aprila. (Tel. Slov.) O seji VZS se je izdal tale komunikate:

»Današnja seja VZS se je pričela ob 3.30 in se končala ob 6. VZS je obravnaval predlog zakona o samoupravnih cestah. Kot poročevalca sta bila navzoča za gradbeno ministrstvo načelnik Trifunovič, za finančno ministrstvo načelnik Peter Petrovič. Razprava še ni končana. Nadaljevala se bo na jutrišnji seji, ki se prične ob 3.30 pop.

Pričakuje se, da se bo z jutrišnjo sejo zasedanje odgodilo čez srbske velikonočne praznike. Nato pride takoj na dnevni red invalidski zakon.

Glede zakona o nedržavnih cestah, ki bo jutri sprejet, smo zvedeli tole:

V zakon so sprejeta načela samouprave in sicer tako glede organizacije cestnih samoupravnih enot, kakor glede načina plačevanja prispevkov. Isto velja glede razporeditve cest. V prihodnjih določbah so roki, kdaj stopi zakon v veljavo. Kjer so cestni odbori, ki so že konstituirani, ostane njih poslovanje nespremenjeno. Še ne izvršene volitve cestnih odborov se izvedejo po dosedanjih predpisih. Zakon vsebuje splošna načela, ki se izvedejo s posebnim pravilnikom in oblastno uredbo. Kategorije samoupravnih cest so te-le: oblastne ceste I. in II. vrste, železniške dovozne ceste, občinske ceste I. in II. vrste. Kuluk je fakultativen.

Zakaj primankuje vagonov?

Ukrepi železniškega ministrstva za hitra popravila vagonov -- Velike dobave za železnice

Belgrad, 26. aprila. (Tel. Slov.) V zadnjem času je prišlo na prometno ministrstvo tako od centrale industrijskih korporacij kot od posameznih tvrdk, pa tudi od tarifnega odbora mnogo spomenic glede pomanjkanja vagonov in lokomotiv. V zvezi s tem vprašanjem se je Vaš dopisnik obrnil na visokega železniškega funkcionarja, da bi mu dal nekaj splošnih pojasnil o sedanjih pripravah v ministrstvu in o vzrokih pomanjkanja vagonov in lokomotiv. Na ta vprašanja je dobil Vaš dopisnik ta-le pojasnila:

Najprej moramo končati splošno notranjo prometno prenosno našega ministrstva. Ta prenosna je v zvezi z ustanovitvijo odsekov in oživotvorenjem oddelkov, kakor jih določa odredba predsednika vlade. V zvezi z novimi odseki in oddelki se bo bistveno spremenila vsa naša personalna politika. Na njihova mesta bodo brez dvoma prišli v gotovih krajih novi ljudje.

Pri presoji vzrokov za pomanjkanje vagonov v dobi, ko ni sezone, moramo upoštevati dosedanje železniško politiko v celoti, ker je sedanje stanje posledica dosedanjega dolgoletnega sistema. Res je, da je danes pomanjkanje lokomotiv in vagonov precej občutljivo. Toda to se najbolj občuti prav za prav v Bosni, na naših ozkotirnih železnicah. V Bosni je vsega skupaj 80 vagonov na razpolago za lesno industrijo. Bcsna ima 1 milijon 500 tisoč desk, ki jih mora izvoziti v pristanišča. Glede drugih krajev ne morem trditi, da bi bilo pomanjkanje vagonov aktualno, toda lahko nastopi.

Kje so torej vzroki? Vagonov in lokomotiv imamo v naši državi prav za prav zadosti. Toda bistvena napaka dosedanje železniške politike prejšnjih sistemov je bila ta, da se niso na delavnicah popravljali, niti se ni zadosti pazilo nanje. Ko so prihajale lokomotive in vagoni na račun

reparacij, se je mislilo, da tega ne bo konec. Radi tega se je radi najmanjšega defekta enostavno puščalo lokomotive in vagoni brez popravila.

V tej zvezi je naravno, da so naše delavnice preslabo preskrbljene. Kaj pomaga še tako visoko število vagonov in lokomotiv, če jih nimamo kam spraviti, oziroma če niso kurilnice in delavnice opremljene z materijalom, da vsak defekt takoj popravijo. Trenutno bo ministrstvo najbrž vztrajalo na tem, da uredi vprašanje popravil vagonov in opremi delavnice in kurilnice, preskrbi prostore in strehe za vse vagoni. Pregledal se bo tudi ves naš železniški park, in pri tehničnih napravah se bo namestilo tehnično osebje.

Nadaljnje vprašanje se tiče nabave premoga. Dosedaj se premog ni tako natančno izbiral, marveč se je gledalo na strankarstvo, oziroma na pristaštvo. Kurili smo s premogom, ki ni bil prikladen za lokomotive in jih je kvečjemu kvaril. Za brzovlake za mednarodni in krajevni promet, za osebne vlake in gorske železnice bi se nabavljali angleški ali pruski premog. Za železnice po ravninah naj bi se uporabljal domači premog, toda tudi tega je treba strogo kvalificirati.

Vprašanje nabav je težavno in najvažnejše. V teku je nabava za 1.500 milj. Din. Pozabiti ni na vsakdanje nabave in na nabave materijala, ki se našim železnicam prilagoduje. O tem bomo strogo vodili račun.

Prepričan sem, da se bo s spremembo osebja, politike in z avtoritativno osebnostjo gos. ministra ter z ukinitvijo glavnega ravnateljstva in smotreno razporeditvijo vsega železniškega osebja tudi pri našem železniškem prometu prišlo v stadij aktivnosti. Za to je potrebno več časa, četudi nekaj let.

Federativna organizacija časnikarjev

Belgrad, 26. aprila. (Tel. Slov.) Osrednja uprava Jugoslovanskega novinarskega združenja je izdala ta-le komunikate:

»Notranje ministrstvo je 25. aprila dostavilo osrednji upravi JNU nova pravila JNU, ki so bila sprejeta na kongresu 30. decembra 1928 v Ljubljani. Na podlagi tega potrdila se bo spopolnilo delo JNU v odsekih. Izvolil se bo nov odbor osrednje uprave, katere predsednik je Franc Smodej, glavni tajnik pa Milovanovič. Nova pravila JNU stopijo takoj v veljavo. Na podlagi teh pravil se bo JNU preosnovala na federativni podlagi, za katero so se izjavili vsi jugoslovanski časnikarji. Osrednja uprava je sklicala za 28. aprila plenarno sejo, na kateri se bo uredilo, kako naj se izvedejo nova pravila in kdaj naj se skliče novi kongres JNU. Na seji se bo obravnavalo o organizaciji časniških društev v Belgradu, Zagrebu, Ljubljani, Novem Sadu in Sara-

Ta opozicija pa je bila kmalu udušena, in sicer z mnogo milejšimi sredstvi nego upor Trockega. Zdej se zbira v Moskvi XVI. kongres komunistične stranke Rusije in spor se je že v predkonferencah zelo ublažil, če ne popolnoma likvidiral. Sicer ima desničarska opozicija za seboj simpatije mogoče večine stranke in prebivalstva, pa se je kljub temu gotovo 90% strankarjev odločno izreklo proti vsakemu igranju z opozicijo na škodo nujno potrebne discipline in zunanje enotnosti. Položaj Rusije to zahteva in Stalin ostane, ker je slej ko prej potrebna močna roka.

jevu, ki bodo na podlagi federativne zveze tvorile skupno zvezo z osrednjo upravo v Belgradu. Poleg tega bo plenum obravnaval razna časniškarska vprašanja o zaposlitvi časnikarjev, o uredbi, o pokojninskem skladu in drugo.

Uprava se bo bavila z organizacijo tiskovne male antante, ki se je radi znanega incidenta sama razšla. V novi tiskovni mali antanti, ki bo v zvezi z JNU, bodo zastopani najboljše časnikarji iz države, kar bo popolnoma odgovarjalo ideji male antante.

Stanovanjski zakon podpisan

Belgrad, 26. aprila. (Tel. Slov.) Minister za soc. politiko dr. Mate Drinković je bil danes v avdienti. Pri tej priliki je Nj. Vel. kralj podpisal stanovanjski zakon, ki se bo jutri objavil v »Službenih Novinah«.

Ne v Argentinijo!

Iz Argentine poročajo, da sta se v krajih, kjer bivajo slovenski naseljenci, pojavili lepra in malarija. Zato se delavci opozarjajo, da se v te kraje ne podajajo.

Splitske vesti

Šibenik, 26. apr. (Tel. Slov.) Tu se je ustanovila podružnica splitske borze dela. V njeno področje spada severna Dalmacija, kjer je več močnih delavskih centrov, n. pr. Siverić.

Zahvala Slovenije

Brzjoavka ljubljanske oblasti

Komisar ljubljanske samoupravne oblasti je poslal dne 26. t. m. Nj. Vel. kralju z ozirom na to, da je dovolil ljubljanski univerzi, da sme nositi v naslovu Njegovo Visoko ime, nastopno zahvalno brzjoavko:

Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru I.

Prebivalstvo ljubljanske oblasti se je vradostilo ob Najvišji odliki, ki jo je Vaše Veličanstvo izkazalo ljubljanski univerzi, ko je blagovolilo dovoliti, da se sme nazivati z Visokim imenom Vašega Veličanstva.

V tej Najvišji odliki vidi prebivalstvo ljubljanske oblasti posebno naklonjenost Vašega Veličanstva do našega najvišjega prosvetnega ognjišča, priznanje naporu in stremljenju slovenske znanosti in Najvišjo vzpodbudo k delu za njeno mirno in uspešno znanstveno delo v čast in korist narodu in državi.

Ko tolmačim ta čuvstva našega ljudstva, se v njegovem imenu Vašemu Veličanstvu iskreno zahvaljujem, zagotavljajoč Vas svoje globoke vdanosti.

Komisar ljubljanske samoupravne oblasti

dr. Natlačen Marko.

Zahvala mariborske oblasti

Včeraj je odposlal komisar mariborske oblasti Nj. Vel. kralju sledečo udanostno brzjoavko:

Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru I. Beograd.

Vest, da je Vaše Veličanstvo blagovolilo dovoliti, da nosi naša univerza v Ljubljani ime Vašega Veličanstva, je znova napolnila srca vsega prebivalstva mariborske oblasti s čutom globoke hvalečnosti in vzhičenosti do Vašega Veličanstva. Narod vidi v tem činu očetovsko naklonjenost svojega kralja in vladarja do svoje najvišje in najdražje mu kulturne institucije. Kot tolmač radostnega razpoloženja kličem zopet in zopet: Živijo naš kralj Aleksander I.

Za oblastno samoupravo mariborske oblasti: Dr. Leskovar.

Brzjoavka zbornice za TOI

Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru I. Beograd.

Vaše Veličanstvo je blagovolilo prevzeti pokroviteljstvo proslave desetletnice ustanovitve ljubljanskega vseučilišča in dovoliti, da sprejme ljubljansko vseučilišče v svoj naslov visoko ime Vašega Veličanstva. V iskreni radosti vse Slovenije na plemenitem ukrepu, ki je svetla odlika našega vseučilišča v Ljubljani, prosi Zbornica za trgovino, obrt in industrijo kot zastopnica gospodarskih krogov Slovenije, da sprejme Vaše Veličanstvo za najvišje priznanje našemu ljubljanskemu vseučilišču odkritosrčno zagotovilo njene resnične udanosti in globoke zahvalnosti.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo:

Predsednik: Ivan Jelačin ml.;
generalni tajnik: dr. Fran Windischer.

Mariborska Prosvetna zveza kralju

Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru I.

Velikodušno dovoljenje Vašega Veličanstva, da sme naš najvišji prosvetni zavod, naša univerza v Ljubljani, nositi ime Vašega Veličanstva, je napolnilo vse prosvetne organizacije v Sloveniji z veliko radostjo. Univerza je ne samo krona kulturnih stremljenj našega naroda, marveč tudi žarišče narodne kulture in neuzahljivo vrela, iz katerega črpa sile in sredstva naša ljudska prosveta. V čuvstvu najglobokejših hvalečnosti in iskrene vdanosti kličem: Živel visoki protektor naše narodne prosvete kralj Aleksander I.

Za Prosvetno zvezo v Mariboru:

Dr. Josip Hohnjec,
predsednik.

Produkcija sladkorne repe rajonirana

Belgrad, 26. aprila. (Tel. Slov.) Minister Frangeš je dal na zahtevo pridelovalcev sladkorne pese, ki so zahtevali ugodnejše cene za peso, ki jo prodajajo tovarnam, izjavo, da se področja za posamezne tovarne rajonirajo. Vsaka tovarna dobi svoj rajon, kjer kupuje sladkorno peso, da ne bo nadprodukcije in konkurence v istem področju.

Vsebina veleizdajalskega sporazuma

»Politika« *priobčuje še te podrobnosti o sporazumu, sklenjenem med dr. Paveličem in macedonskim odborom.*

»D. Ante Pavelič je odpotoval v Sofijo po sporazumu, ki je bil sklenjen med njim in dr. Staniševim, predsednikom Maceonskega nacionalnega odbora koncem marca, na povratku dr. Staniševa iz Zeneve. Pri tej priliki je bil dosežen načelen sporazum o sodelovanju med Nacionalnim odborom in Hrvatsko revolucionarno organizacijo, v katerem imenu se je pogajal dr. Pavelič.

Ta načelen sporazum je bil potem podrobno razpravljan in določen ob priliki dr. Paveličevega bivanja v Sofiji.

Po tem sporazumu se obvezujeta macedonski nacionalni odbor in Hrvatska revolucionarna organizacija, da bosta sodelovala v vseh vprašanjih, ki se tičejo skupnih interesov hrvatskega in bolgarskega naroda, zlasti emigracije iz Macedonije. V bodoče bosta obe organizaciji, hrv. revolucionarna organizacija seveda pod drugim imenom, vodili skupno akcijo pred vsemi mednarodnimi forumi, zasebnimi društvi (kot Balkanski odbor v Londonu, Liga za zaščito človeških pravic, ki je pod komunističnim vplivom itd.). Pa tudi v časopisni polemiki bo ena skupina upoštevala vedno interese druge skupine.

Sklenjeno je bilo, da se podvzame med jugoslovanskimi izseljenci v Ameriki, ki so v največjem številu iz hrvatskih krajev in sicer precej slabo razporejeni do naše kraljevine, energična akcija proti naši državi. Ta akcija bi se vodila vzporedno z akcijo, ki jo že vodi Nacionalni odbor v Ameriki po svojih odposlancih, ki so obenem odposlanci macedonske revolucionarne organizacije. Potrebna navodila prinesla tem odposlancem gospodična Kirkova, ki je uradnica v tiskovnem oddelku in obenem tudi duša številnih akcij komiteta v tujini. Ta akcija naj bi gmotno zagotovila akcijo hrvatskih emigrantov.

Ravno tako je sklenjeno, da se prične na Dunaju izdajati list, ki bi obenem zagovarjal interes Mac. nacionalnega odbora in »hrvatskih emigrantov«. Hrvatska revolucionarna organizacija pa bi še naprej izdajala svoj tajni zapiski, ki bi se redno pošiljali Mac. nacionalnemu odboru in uplivnejšim bolgarskim in tujim politikom.

Poleg te bolj propagandistične akcije pa bi morala dr. Pavelič in Perčec proučiti po navodilih macedonskih revolucionarjev se organizacijo delovanja macedonske revolucionarne organizacije in sicer tako v preteklosti, ter tudi še v časih turške nadvlade. Po trditvi zaupnikov je bilo Paveliču in Perčecu nasvetovano, da že v Hrvatski obstoječo omladinsko revolucionarno organizacijo razširita, ker da je sedaj prilika silno ugodna, ker da je omladina prenasršena mržnje proti današnji ureditvi države.

Po vestih iz istega vira sta bila Pavelič in Perčec večkrat v dotiku z Ivanom Mihajlovim in njegovo okolico.

Potovanje kardinala Gasparrija v Monte Cassino

Rim, 26. apr. (Tel. Slov.) Sedanje potovanje državnega tajnika, kardinala Gasparrija, ki je kot papežev delegat odpotoval v Monte Cassino k proslavi 1400-letnice benediktinskega reda, je pokazalo, kako bo italijanska država po ratifikaciji lateranskih pogodb častila Cerkev z javnimi častmi. Na vseh postajah so bile postavljene častne straže, izobešene zastave, vrstili so se nagovori na vseh postajah in povsod so prišli k pozdravu prefekti kot zastopniki vlade. Prebivalstvo je povsod pozdravljalo zastopnika papeža. V Monte Cassinu je pričakoval na kolodvoru papeževega zastopnika minister Belluzzo. Kardinala so peljali skozi mesto v pozlačeni kočiji, mesto pa je bilo v zastavah in vojaštvo je streljalo s topovi. V dvornem vladu je kardinal Gasparri pripovedoval italijanskim častnikom, ki so ga edini smeli spremljati, da je med vojno leta 1916 neka država, pri čemer je bila mišljena Avstro-Ogrska, dala vedeti Vatikanu, da bi v primeru zmage zahtevala v mirovnih pogojih, da se obnovi posvetna papeška država. Kardinal Gasparri je takrat ponudbo odklonil, češ da Vatikan rešitve rimskega vprašanja noče poveriti tuji državi.

Jubilejne poštne znamke sv. Vavclava

Praga, 26. apr. (Tel. Slov.) Češkoslovaška pošta bo 15. maja ob priliki 1000-letnice sv. Vavclava izdala posebne jubilejne poštne znamke v vrednosti po 50 in 60 vinarjev ter po 2, 3 in 5 Kč.

Zagrebske vesti

Zagreb, 26. aprila.

Novi buenosaireski poslanik dr. Stražnički je danes odpotoval na svoje novo mesto. Na kolodvor so ga sprejeli njegovi mnogostevilni prijatelji in veliko število slušateljcev. Z njim je odpotovala tudi njegova obitelj.

Novi dubrovniški škof dr. Ivan Carevič bo, kakor čujemo, posvečen v Zagrebu od zagrebškega nadškofa dr. Bauerja. Novi škof bo nastopil svoje mesto dne 15. maja.

Člana higienskega odseka pri Društvu narodov dr. Tixier in Molsen sta se mudila v Zagrebu. Pregledala sta vse higienske ustanove in SUZOR. O higienski organizaciji v Zagrebu sta se pohvalno izrazila.

Še eno opravičilo Bolgarske

Tudi „Demokratičeski Zgovor“ proti dopustitvi vsake ilegalne akcije

Sofija, 26. aprila. (Tel. Slov.) Poleg oficijelnih diplomatskih akcij, ki so se začele v ponedeljek s posetom jugoslovanskega poslanika Nešiča pri zunanjem ministru Burovu in ki so se večeraj končala s tem, da je Burov izrazil obžalovanje Bolgarije, skuša tudi oficijozni »Demokratičeski Zgovor« *položaj nekoliko omiliti. Podal je izjavo, da Bolgarska v svoji mirovni politiki in lojalnosti ne more pripustiti nobenih ilegalnih akcij in tudi nobenih nastopov proti državnim poglavarjem sosednih držav. Če se je to dosedaj*

zgodilo, se je zgodilo samo zato, ker Bolgarska ni mogla predvideti takih možnosti. Vlada bo vedno v stanju, izsiliti respektiranje zakonov in bo nadaljevala politiko za ohranitev prijateljstva z Jugoslavijo. V Sofiji se govori, da je vladalo v Belgradu posebno ogorčenje radi tega, da so se udeležili banketa na čast obeh hrvatskih emigrantov tudi aktivni državni uradniki in sproga voditelja Macedoncev Ivana Mihajlova, ki je, kakor znano, izvršila atentat v dunajskem dvornem gledališču.

Amerika poseže drugič v razorožitvena pogajanja

Zbližanje med Ameriko in Francijo

Zeneva, 26. apr. (Tel. Slov.) Predsednik Združenih držav je drugič posegel v ženevska razorožitvena pogajanja in zdi se, da hoče Hoover vsekakor še na tem zasedanju razorožitvene komisije povzročiti odločitev.

Danes dopoldne se je v nadaljevanju večrajšnjih posvetovanj dve uri razpravljalo o zračnih bojnih silah, potem pa se je začela razprava o bojnih silah na kopnem. Za razpravo je nemški delegat grof Bernsdorff pripravil obširen govor.

Poprej pa je še zahteval besedo ameriški delegat Gibson za važno izjavo. Gibson, ki je doslej v vprašanju izvežbanih rezerv vedno zastopal nemško stališče, je izjavil, da ameriška vlada tudi še danes stoji na stališču, da pomenijo izvežbane rezerve znatno ojačenje bojnih sil, da pa je pripravljena, pridružiti se manjšini večine onih držav, ki so v glavnem oboževane na suhem. Ameriška vlada je mnenja, da more priti do konvencije samo z medsebojnimi koncesijami, in da se dožene maksimum koncesij, je treba zvedeti od drugih delegacij, katere največje koncesije so pripravljene dati. Oblika in vsebina Gibsonovih izjav je komisijo presenetila tako, da je nemški delegat grof Bernsdorff izjavil, da hoče Gibsonove izjave do ponedeljka proučiti, potem pa še le govoriti.

Francoski delegat Massigly je po Gibsonovem govoru rekel, da je to zgodovinska izjava, ki bo prinesla v razprave razorožitvene

Amer. stališče v reparacijskem vprašanju

Newyork, 26. aprila. (Tel. Slov.) V očitno oficijelno inspiriranem članku poroča »New York Sunday«, da v ameriških vladnih krogih upajo, da bo evropske vlade še pred koncem leta prišle do sporazuma v evropskih vprašanjih ter da se sedanja pariška konferenca smatra samo za predhodnico končne konference. Metode za doseg končnega sporazuma pa se bodo na drugi konferenci povsem razlikovale od sedanjih. Politična razmotrivanja bodo popolnoma izključena. Delovalo se bo za nov načrt, ki se bo direktno predložil nemški vladi, ne pa dr. Schachtu. Stvar nemške vlade bo potem, da stavi protipredlog, ki bi se ponudbi veznikov bolj približal, kakor sedanji dr. Schachtov predlog. Predsednik Hoover, ki se stalno informira o dogodkih v Parizu, bo še pred koncem sedanje

komisije ogromen napredek. Slično se je izjavil tudi japonski delegat Sako, nakar je komisija nadaljnje posvetovanje odgodila na jutri.

Počakati je treba sedaj, kakšne koncesije je pripravljena dovoliti Francija v mornariškem vprašanju. Omeniti je treba, da je Amerika tudi v mornariškem vprašanju že pred dvema letoma podpirala francosko stališče v toliko, da je bila pripravljena, ublažiti svoje stališče glede razdelitve tonaže za posamezne ladijske kategorije s tem, da dopusti koncesije za gotove spremembe v nekaterih ladijskih kategorijah. Te koncesije je Gibson naglašal v svojem prvem govoru, danes pa omenjal v še večji meri.

London, 26. aprila. (Tel. Slov.) Na nekem volivnem shodu je izjavil Baldwin, da se predlogi ameriškega delegata v Zenevi Gibson, da naj se oboževanje ne samo omeji, temveč tudi zniža, in da naj se znižanje ne omeji samo na nekatere ladijske razrede, temveč da naj se izvede splošno, strinja z naziranjem angleške vlade. Splošna razorožitve je bila cilj angleške vlade, ki hoče z vsem srcem sodelovati z Ameriko. Na drugem shodu je izjavil Macdonald, da bi za Anglijo ne bilo nič boljsega, kakor da bi uvedla stalne diplomatske odnose z Rusijo. Angleška trgovina z Rusijo bi se dvignila in število brezposelnih bi se zmanjšalo. Na vsak način je torej treba obnoviti diplomatske odnose z Rusijo.

konference poslal v Pariz svoje predloge v čisto novi formuli, o kateri se sedaj natančnejši podatki ne morejo dobiti. Diplomatska pogajanja o tem bi se začela neposredno po zaključku sedanje pariške konference.

V nasprotju s tem optimističnim naziranjem pa se navzlic vsem demantijem vzdržuje vest, da namerava Parker Gilbert odstopiti.

Pariz, 26. aprila. (Tel. Slov.) »Chicago Tribune« *poroča, da je dr. Schacht večeraj zvečer sporočil Owen Youngu, da bi se že prvih deset anuitet lahko zvišalo za okoli 100 milj., če bi se bilo določilo primerno transferno varstvo. List javlja tudi, da se je glede plačevanja medzvezniških dolgov po preteku 37 let dosegel sporazum.*

Streruwitz bo avstrijski kancler

Odločitev pade v ponedeljek

Dunaj, 26. aprila. (Tel. Slov.) Smatra se, da bo najbrže postal bodoči zvezni kancler krščansko-socialni narodni poslanec Ernest Streruwitz. Po 24urnih težavnih pogajanjih med koalicijskimi strankami so se danes izjavili tudi Landbund in velenemci v načelu pripravljene, da se Streruwitzu poveri sestava nove vlade.

Streruwitz je bil rojen l. 1874. v Miesu pri Marjanskih Laznih kot sin državnega in deželnega poslanca. Služil je kot aktivni članik in absolviral potem tehnične in juridične študije, potem pa prevzel vodstvo v nekaterih tovarnah za izdelovanje papirja. V vojni je služil kot ritmojster. L. 1923. je bil izvoljen v narodni svet kot zastopnik industrije. On je podpredsednik dunajke trgovinske zbornice in predsednik glavne zveze avstrijskih industrijev.

Landbund in krščansko-socialna kmetska zveza se bosta še pogajala s Streruwitzem o močnejšem zastopanju njihovih interesov v novi vladi. Predsednik državne kmetske zveze Federmayr bo postal poljedelski minister namesto Thalerja, dr. Mittelberger pa finančni

ni minister namesto dr. Kienböcka. Pogajanja še niso končana, tako da se je morala seja narodnega sveta zopet odgoditi.

Razvoj krize poteka povsem normalno. Velenemci so danes predložili nove zahteve, ki se tičejo posebno depolitizacije armade, uradniškega vprašanja in kulturnih političnih vprašanj. Landbund je predložil svoje minimalne agrarne zahteve. Do končne odločitve bo prišlo v ponedeljek, ker sta na ta dan sklicana izvrševalna odbora obeh strank. Osebna vprašanja bodo potem kmalu rešena in volitev novega kabineta se bo vršila najbrže v četrtek.

V večernih urah se govori, da bo novi kandidat za avstrijskega zveznega kanclerja Streruwitz v dcsedanji sestavi avstrijskega kabineta izvršil več sprememb. Tako bo postal krščansko-socialni Heinal trgovinski minister namesto velenemca dr. Schürifa. Heinal je že bil enkrat trgovinski minister. Velenemški poslanec dr. Wagner bo postal minister za socialno politiko namesto krščansko-socialnega Rescha. V prosvetnem ministertvu bo Schmidtov naslednik poslanec dr. Tschermak, dr. Mittelberger pa je, kakor se čuje, prosil, da se mu finančno ministertvo ne ponudi.

Drobne vesti

Varšava, 26. apr. (Tel. Slov.) Dve poljski vojaški letali sta pri letu iz Horna v Varšavo zašli v velik snežni vihar. Eno izmed letal je srečno pristalo na tleh brez poškodbe, drugo pa je padlo v vodo, in sta oba pilota utonila.

London, 26. apr. (Tel. Slov.) Wolfov urad poroča iz Mehike, da bodo redovnico Conception, ki je bila radi udeležbe pri umoru Obregonu obsojena na 20 let ječe, prepeljali v slaboglasno kazensko kolonijo Las tres Marias, ki se nahaja na tako zvanem mehiškem hudičevem otoku.

Povratek indijske ustavne komisije

London, 26. aprila. (Tel. Slov.) Indijska ustavna komisija je pod predsedstvom Johna Simona danes opoldne dospela v Folkeston. Politika, ki se je bala atentata, je odredila tako velike varnostne ukrepe, kakršnih v Angliji dosedaj še ni bilo. Na poti v London je dovolil Simon interju, v katerem je izjavil, da se bodo razprave nadaljevale v Londonu 18. junija. Takrat bodo dospeli v London zastopniki indijskega parlamenta, ki se bodo mogli udeleževati posvetovanj. Člani komisije bodo sestavljeni iz vseh strank, da se ustavno vprašanje ne bo izrabljalo za volivni boj.

2000. pogodba pri Društvu nar.

Zeneva, 26. aprila. (Tel. Slov.) Danes se je pri Društvu narodov registrirala 2000. pogodba, ki se tiče obmejnega prometa med Avstrijo in Češkoslovaško. Vse dcsedaj registrirane pogodbe so bile objavljene v 77 zvezkih. Kakor znano, Društvo narodov nima niti dolžnosti niti pravice do proučevanja teh pogodb, temveč se zabeležuje samo zato, da se izvede načelo odprave tajne diplomacije, odnosno da se uvede načelo, da veljajo samo javno sklenjene pogodbe.

Posvetovalni odbor pri drž. računovodstvu

Belgrad, 26. aprila. (Tel. Slov.) S kraljevim ukazom od 25. aprila se je ustanovil prvi državni računovodstvu v finalnem ministertvu svetovalni odbor, v čelu s katerim so vstopili Atanasije Prodanović, sodnik kasacijskega sodišča v Belgradu, Milan Nešković, isto, dr. Čeda Mitrović, belgrajski vseuč. rektor, dr. Dragoljub Arangeljević, belgr. vseuč. profesor, Nikola Pavlović, državni pravdnik, Mihajlo Jovanović, glavni ravnatelj, Aleksije Popović, sodnik apelacijskega sodišča v Belgradu, Štefan Sekerezović za trgovinsko zbornico, Vasilije Jovanović za inžirsko zbornico, Jezdimir Širokić za inžirsko zbornico, Ivan Varga za glavno zadružno zvezo.

Belgrajske vesti

Belgrad, 26. aprila.

Nj. Vel. kralj je sprejel v avdienco predsednika vlade Petra Živkovića. Nadalje je sprejel v avdienco francoskega vseučiliškega profesorja iz Pariza Pierra Delpesa.

Stepanovićevo zdravstveno stanje se je v teku današnjega dne zelo poslabšalo. Noč je sicer mirno prespal. Zjutraj pa se je stanje obrnilo na slabo.

Naš novi poslanik v Bruxelesu Peter Pešič je istočasno akreditiran za našega poslanika v vojvodini Luksemburški.

Trgovinsko ministertvo razglašuje, da sprejema minister stranke v torek in petek od 11 do 12. Drugi načelniki pa sprejemajo stranke vsak dan, toda samo od 11 do 12.

V kmetijskem ministertvu se je vršila daljša konferenca, na kateri se je končno odločilo, kako bo ministertvo organizirano v odsekih.

Vprašanje vojne odškodnine v Sloveniji in Primorju, ki se je obravnavalo na seji finančno-gospodarskega odbora, se je odstopilo reparacijski komisiji v razpravo.

Pogajanja za revizijo dolgoročnih pogodb se bo v ponedeljek nadaljevala v ministertvu za gozdarstvo. Na vrsto pride tvrdka »Ugalj« *iz Bosne. V torek pa pridejo na vrsto tvrdke iz Hrvatske in Slavonije.*

Sporazum z državnim monopolom se je dosegel kot rezultat potovanja dr. Frangeša po Južni Srbiji, da se rezirni področje sajenja tobaka tudi v Južni Srbiji in sicer povsod, kjer so makova polja posebla.

Proces proti Puniši Račiču se bo pričel dne 27. maja.

Svečana proslava Lessingove 200 letnice rojstva se je danes vršila na slovesen način na belgrajski univerzi. Predavala sta profesorja dr. Bogdan Popovič in dr. Tribunac. Predavanja se je udeležil tudi nemški poslanik na našem dvoru Köstner.

Premeščena je v Novo mesto po službeni potrebi suplentka na III. gimn. v Ljubljani Milena Mohorič.

J. Strauss: Cigan — baron

(K premieri 26. t. m. v ljublj. operi.)

Zoper izvedbo te melodiozne, na sebi dobre operete gotovo ne bi imel pomislekov. Izvajanje običajno; običajna operetna zasedba, običajno »kreacije«, med katerimi vidiš in čuješ dobro pete ali igralski nepriljeno komične, ali pa pevске vloge izvajane po izrazitih nepevih, ali take, ki so igralski srednja pot med opereto in glumaštvom. Pa to smo že večkrat povedali.

No, sedaj imamo v Ljubljani nekaj, kar prej nismo imeli: imamo opereto, operetno osebo in operetno publiko. Dobro: zabavi svoje, operni blagajni svoje. Toda, ne bi bilo dobro, če bi se začelo pretiravanje v smeri operete, ki naj bi bila zgolj odih. Snoči je bilo aplavza, vencev, navduženja... dva meseca bodo mlade punčke ponavljale Povhetove »vieve« *— no, prav. Toda vendar — narodni slovenski — glej, kakšno seme seješ v svojo mladež... ne pusti, da so ji Povhetovi »vieve« *najvišji in edini ideal! Ne pusti, da bi operete dosegale pri nas jubilejne predstave!**

Vloge so imeli: Povhe, Drenovec, Peček Janko, Iličič, Poličeva, Ribičeva, Španova, Balatkova

Sreča lovca

je odvisna od razpoloženja. Lovel naj si za to nabavijo sijamo pelerino iz pri-tone-a kamelharlodna To špecijaliteto tudi samo tvrdka

Drago Schwab v Ljubljani